

EEN PAEDAGOGISCH PAARDENMIDDEL

En 't heeft geholpen. Waarlijk, 't heeft allerprachtigst geholpen. Maar — of gij, of ik het ooit zouden dūrven toepassen?

Neen! neen! zeg ik voor mijn deel.

Mijn vader gaf veel les in anatomie aan kandidaten voor de aktē M. O. Gymnastiek. Daarvoor besloot hij zich een geraamte aan te schaffen. Hij ging naar Leiden, en kocht er een, keurig mooi geprepareerd. Blinkend wit, als elpenbeen. Prachtig gaaf. In den glanzenden schedel een koperen haak geschroefd. Hiermee hing het aan een galg van mahoniehout. Een rood-sitsen zak verborg het en was boven den schedel dichtgeknoopt.

Ik kan me zoo voorstellen, dat mijn moeder zich bezorgd heeft gemaakt over de kinderen. Dat was ik, toenmaals vijf jaar oud, en mijn broertje, twee jaar. Ze zouden noodzakelijkerwijze bang zijn voor zoo iets allergriezeligst als een geraamte.

Maar mijn vader wist er wat op, met mij tenminste. Hoe hij tegenover mijn broertje heeft gehandeld, weet ik niet meer. Misschien heeft hij dat maar op zijn beloop gelaten — die was nog zoo heel klein. Voor mij bestond het meeste gevaar. Want ik zou toch wel een menschengezicht herkennen in den grijnzenden doodskoppelach — bovendien kon ik bang gemaakt worden, door al, wat ik er van de „lagere” omgeving zeer zeker over zou hooren. Daar was een huisnaaister, een dienstmeisje, een schoonmaakster — een uiterst dankbaar publiek voor rillingen. Het was noodig, dat ik immuun voor griezel gemaakt werd.

Toen het geraamte in huis kwam, lag ik te bed. Ik denk, mijn middagslaapje. Want zou mijn vader werkelijk zulk een bravourestuk met me hebben durven uithalen, dat hij me 's avonds nog, op zijn origineele wijze, met mijn nieuwen vriend in kennis stelde?

Daar kwam mijn vader de kamer binnen. En zeulde een grooten, langen zak mee. Alsof er een pop in zat, zoo groot als hij zelf.

't Rammelde en kletterde in dien zak. Verwonderd keek ik toe.

„Zus,” begon hij, „hier heb ik nu eens een heel aardig ding. Het is net een groote pop. Maar hij is een beetje raar. En 't is ook geen pop voor jou om mee te spelen, maar ik heb die pop gekocht voor N. en X. en H.”

Hij noemde de namen zijner volwassen leerlingen, die bij ons als kind in huis, of voor mij dan als ooms in huis verkeerden.

„Zal ik hem zijn rok eens uitdoen?”

Mijn moeder en mijn Grootmoeder kwamen binnen. Ik zie nog haar blikken vol afwachting.

De rok zakte, en de pop, de wel heel vreemde, heel

rare, kale, magere pop, maar toch onmiskbaar een pop, kwam te voorschijn. Ik vond alles best, uiterst geboeid was ik door 't nieuwe schouwspel.

„Zal ik 'm eens naast je leggen? Dan zul je eens zien, wat een aardige pop dat toch is.”

En de pop werd naast me gelegd. Het ging best. Het ging alles best. Ik mocht er aan komen, zooveel ik wilde. De ledematen hief ik op — dat was een groot pretje. Alles functioneerde zoo keurig, de gewrichten werden bijeen gehouden door zorgvuldig aangebrachte koperen schroeven en scharnieren. Happen mocht de pop en laten zien, hoeveel mooie kiezen hij had — En wat een blinkende tanden! Die liet zeker elken morgen zoet zijn tanden poetsen!

Mijn moeder zal zeker wel verlucht opgeademd hebben. Nu, toen was het een pop, een heele groote, en toen bleef het een pop. We doopten de pop Emilie, schoon ze ons als mannelijk was voorgesteld. Mijn vader had ook gehoord, dat 't het geraamte zou zijn van een krijger, die in 1870 den Rijn af was komen drijven.

Onzalige heenwijzing naar het rampvolle heden —

We werden uiterst vertrouwd met Emilie. Stout als we konden zijn, kenden we geen grooter vermaak dan stilletjes op den in anatomische beschouwingen verdiepten candidaat toe te sluipen, onder dekking van Emilie, wier sitsen rok achter haar hing — en den aandachtige een klap om de ooren toe te dienen met Emilie's knobbelarm. We kleedden Emilie ook graag aan, op regenachtige Zondagmiddagen, en allerprachtigst stond haar een oud kapotje van Grootmoeder.

Een dierbaar stuk speelgoed is ons Emilie geweest. Nu nog, kan ik met weemoed den eigenaardigen geur opsnuiven van geprepareerd been, die Emilie nog steeds bij zich houdt. Voorbij, voorbij, de onschuldige spelen der jonkheid voorbij!

En dat ze ons dierbaar is geweest, heeft ons immuun gemaakt voor griezelen. Ik verzeker 't u.

Natuurlijk waren de naaister, de schoonmaakster en het meisje doodsbang voor Emilie. We konden ons dat niet begrijpen, ook niet al legden ze ons nog zoo nadrukkelijk uit: „Maar Emilie is een *mensch* geweest. Het is een *geraamte*, 't is een doodskop.”

En we dreyen bar den spot met haar angst.

De naaister wilde gewoonweg de kamer niet binnen waar Emilie stond. Als ze dan langs de deur kwam, wierp een van ons de deur open en de ander liet duchtig den zak rammelen. Arme ziel, wat hebben we haar benauwd gemaakt! O, dien ééne keer, toen we al veel grooter waren, en met een der candidaten een complotje maakten. Die droeg stilletjes Emilie voor ons op de naaikamer, in een groote kast. En toen de naaister al eenige uren in het gevaarlijk gezelschap gewerkt had, kroop een van ons in de kast en liet Emilie kletteren.

Toen ik zelf voor mijn Lager Akte zat, logeerde Emilie op mijn kamer en stond aan 't voeteneind van mijn bed. Het was nog altijd diezelfde naaister, die bijna schreide, dat ze voor geen duizend gulden in

mijn bed wou slapen. — Ik inviteerde mijn collega's op mijn kamer en gretig namen ze de gelegenheid te baat, om „beenderen te leeren onderscheiden”. En zelfs onder haar, kinderen van *mijn* tijd, waren er, die liever Emilie 's avonds maar naar beneden hadden gebracht.

Immuun voor griezelen. Mij dunkt, 't kwam ook uit in 't volgende geval:

Mijn vader bezat, alweer als anotomisch leermiddel, een geprepareerde, verdroogde hand. Duidelijk kon men het beloop der spieren zien. Waar de hand van den arm gehakt was, bond een touw de huid rondom het been vast. Wondermooi was de bouw der nagels en het beloop der vingertoppen.

Op de opleiding voor de L. A. kwam juist, in de natuurlijke historieles, de bouw der nagels eens ter sprake, en ik besloot, de hand mee te brengen en de bijna gebeeldhouwde vormen te laten zien.

Ik zat op de voorste bank, had de hand zóó uit de kartonnen doos thuis genomen en in mijn boekentas gestopt. Bij het begin van de les haalde ik de hand uit mijn tasch en riep de aandacht van den leeraar in. Nu was 't een oud man. Dit tot begrip van wat volgen ging.

Daar staarde de leeraar opeens neer op mijn tasch, of een Medusahoofd hem aanblikte. Daar wendde hij met een ruk de zware gestalte om, en in een oplaaiing van afschuw en zenuwen, schreeuwde hij: „Weg, weg! weg met dat ding! Doe weg! Ik wil het niet zien!”

Ja, nu moet je tegen de achttien loopen — geen grap bedoeld hebben en opeens zoo'n kostelijken grap zien, die weer een heele week van saaiheid opluistert. Neem 't me zoo kwalijk als ge wilt, maar een feit is 't, dat ik de hand opnam en er mee dreigde zooals Sint-Nicolaas met de roe. — Toen mengde machteloze woede zich nog in de uitbarsting mijns leermeesters en hij geraakte in een onbeschrijflijken toestand, bijna een beroerte nabij. En hij *was* voor een beroerte in de wieg gelegd.

Cet âge est sans pitié. Niet geheel en al, want mijn medeleerlingen waren 't, die me het ding afnamen en 't in den achtersten lessenaar verstopten, om den ouden man te sparen. Ik ben ze er nog dankbaar voor, want 't was een gemeene streek.

Kwam het door Emilie, dat ik, in het donker, en onverzeld, mijn kennissen die op het kerkhof woonden, een bezoek bracht, zonder er aan te denken, dat een ander dit niet zoo makkelijk deed?

De dame in quaestie kon geen enkele dienstbode ooit krijgen of houden, om den terugkeer 's avonds uit de stad, naar de toch zoo idyllische woning op het kerkhof. O, nergens zongen de nachtegalen als daar, nergens bloeiden de rozen als daar, en geurden in de stille voorzomer-avonden!

Kwam het door Emilie, dat — het Groote Kerkplein werd geheel opgebroken — talrijke doodsbenderen werden opgegraven en op hoopen gelegd. We waren acht à negen jaar. Mijn vriendinnetjes kozen een anderen weg voor dien tijd, omdat 't „zoo eng was op 't

Kerkplein" — of, stonden als betooverd en geboeid al maar te kijken en te sidderen. Ik kon noch 't een, noch het andere begrijpen. Kwam het door Emilie?

Ik geloof oprechtelijk: ja.

't Was een paardenmiddel. Maar geholpen heeft het.

NANNIE VAN WEHL.